

Advies van de Financiële Commissie voor de Bondsraad van 9 december 2023

Inleiding

Op 13 november 2023 hebben wij met de directeur en de penningmeester de volgende zaken besproken:

- Begroting 2024
- Prognose 2023
- Treasury Statuut

Begroting 2024

Conform artikel 7 van het Reglement voor de Financiële Advies Commissie brengen wij hierbij verslag uit over onze bevindingen met betrekking tot de Begroting 2024. Op basis van artikel 6 van het Reglement voor de Financiële Advies Commissie zijn in elk geval de volgende zaken beoordeeld:

- a. Verificatie van aanvaarde uitgangspunten, zoals doorbelastingen, afschrijvingen etc.
- b. Controle of de begroting een juiste vertaling is van, met name, het Meerjarenbeleidsplan.
- c. Onderzoeken of de toelichting helder is.

Wij hebben de conceptbegroting beoordeeld, onder andere op de hiervoor vermelde punten. Naar aanleiding van die beoordeling hebben wij vragen gesteld en aanpassingen (voornamelijk verbeteringen van de toelichting op specifieke posten) voorgesteld. Deze aanpassingen zijn doorgevoerd in de definitieve Begroting 2024, die in de Bondsraad van 9 december 2023 wordt behandeld.

De begroting sluit nu met een positief saldo van €19.500. In dat kader vermelden wij dat er geen incidentele baten of lasten worden begroot die ten gunste of ten laste van een bestemmingsreserve komen.

De FAC acht het van groot belang dat de KNSB de komende jaren positieve resultaten realiseert. Om die reden **adviseren wij u deze Begroting vast te stellen** met dien verstande dat er

1. Wel een aantal posten zijn die zijn gebaseerd op beleidsvoornemens van het bestuur waarvan wij vinden dat de Bondsraad daarover een besluit moeten nemen
2. Een post is welke naar onze mening onjuist begroot is

Op deze posten komen we hierna terug. Dit betreft:

- a. Contributieverhoging
- b. Blad Schaken.nl
- c. NK Schaken
- d. Overige bemerkingen

Tenslotte merken wij op dat het vaststellen of de begroting een juiste vertaling van het Meerjarenbeleidsplan geen eenvoudige toets is, mede omdat er geen kosten/batenprognose voor het MJBP gemaakt is. Voor zover hebben wij kunnen beoordelen is deze begroting niet strijdig met dat Meerjarenbeleidsplan. Per begrotingsjaar worden nu de baten en lasten voor het MJBP vastgesteld en aangezien bij het vaststellen van het MJBP in 2022 geen kosten/batenprognose is

gemaakt kan geen toetsing plaatsvinden in hoeverre baten en lasten in de pas lopen met de uitgangspunten.

Ad a. Contributieverhoging

In de begroting 2024 is rekening gehouden met een contributieverhoging van gemiddeld 10% per 1 oktober 2023. Dit is een forse verhoging, zeker in het licht van de verhogingen van de afgelopen jaren.

Op 1 oktober 2022 is een verhoging doorgevoerd van 7% hetgeen hoger was dan de Consumenten Prijs Index (hierna: CPI), welke een percentage aangaf van 2,7%. De verhoging nu van 10% acht het Bestuur noodzakelijk om de begroting met een klein batig saldo te kunnen presenteren.

De verhogingen zijn overigens bepaald conform de al jaren toegepaste methode dat de verhoging plaats vindt op basis van de door het CBS berekende CPI. In oktober 2021 is een extra verhoging toegepast van 12% vanwege de invoering van de BTW plicht voor de KNSB. Uit een analyse van de betaalde BTW in 2022 en 2023 blijkt dat het effect van de BTW plicht in lijn ligt met die verhoging van 12%. De FAC adviseert om aan de hand van de BTW afdrachten per kwartaal te controleren of de 12% nog steeds klopt.

Ons advies aan de Bondsraad is om een serieuze discussie te voeren over de nu voorgestelde contributieverhoging en een specifiek besluit te nemen over het wel of niet akkoord gaan met deze verhoging, mede omdat de vorige verhoging al een voorschot bevatte over verwachte kostenstijgingen. Indien de Bondsraad niet akkoord gaat met de voorgestelde verhoging dient de Bondsraad zich te realiseren dat er dan sprake kan zijn van een begrotingstekort aangezien het geheel niet laten doorgaan van de contributieverhoging € 69.000 minder baten oplevert. Een kleinere verhoging zou een alternatief kunnen zijn. Een begrotingstekort acht de FAC zeer onwenselijk. Wat ook nog meespeelt is dat het CBS op haar website vermeldt dat de berekening van de CPI voor 2022 te hoog is omdat de kosten voor energie onjuist zijn meegenomen. Binnenkort komt het CBS met het gecorrigeerde cijfer.

Bij een dergelijk besluit van de Bondsraad hoort dus ook dat een besluit wordt genomen om hiervoor dekking te vinden, waarbij die dekking ook dient te passen binnen het Meerjarenbeleidplan.

Ad b. Schaken.nl

Per 1/7/2023 waren er 2.450 abonnees inclusief 100 commerciële. Dit is ruim onder het begrote aantal van 4.000. Dat betekent dat, op basis van het huidige aantal abonnees, voor 2023 het tekort op € 48.000 wordt geraamd, terwijl in de begroting van 2023 nog op een tekort van € 29.000 werd gerekend. Omdat met Arko (de drukker) een meerjarig contract is afgesloten wordt voor 2024 een tekort van € 41.000 begroot.

Voor 2024 wordt door het bondsbureau het aantal abonnees op 3.250 gesteld hetgeen de FAC veel te optimistisch vindt, mede omdat het aantal niet onderbouwd kan worden. Aan de kostenkant vindt de FAC een verlaging van de kosten van € 4.000 ook niet reëel gezien de verwachte toename van kosten van redactie, druk en verspreiding in 2024. Ook heeft de FAC geen inzicht gekregen in opbrengst van advertenties en losse verkoop, alleen werd medegedeeld dat het lastig was om adverteerders te vinden. En dat stemt ook al niet positief. Stel dat het blad kostendekkend gemaakt zou moeten worden zou de abonnee prijs niet € 10,- maar € 30,- moeten zijn.

De FAC adviseert de bondsraad niet akkoord te gaan met dit onderdeel van de begroting.

In ons advies voor de vergadering van de Bondsraad van juni hadden wij de aanbeveling om, naast het doorzetten van acties om het aantal abonnees te vergroten, door middel van een enquête onder alle leden die geen abonnee zijn vast te stellen waarom het aantal abonnees achterblijft bij de begroting.

In de begroting 2024 is een bedrag van € 5.000 opgenomen voor een onderzoek van een extern bureau naar de animo voor Schaken.nl. Het is ons niet duidelijk wie er geënquêteerd gaan worden. Ons lijkt het dat het vooral de (volwassen) leden die geen abonnee zijn zouden moeten zijn. Wij hebben begrepen dat in het seizoen 2024-2025 een besluit genomen wordt over het doorgaan met het papieren blad. Wij bevelen aan ook het nut van een digitaal blad mee te nemen in het onderzoek. De websites Schaakbond.nl en Schaken.nl bieden immers al heel veel informatie en het is nuttig om te weten of dit niet voldoende is om onze leden te informeren.

Ad c. NK Schaken

Voor het NK 2023 is geen sponsor gevonden. Het wel of niet vinden van een sponsor heeft een aanzienlijk effect op het wel of niet halen van een sluitende begroting. In ons advies aan de Bondsraad van juni 2023 hebben we de aanbeveling gedaan dat het bestuur zich beraadt hoe in de begrotingen vanaf 2024 omgegaan moet worden met het NK. Ook hebben we in dat advies, ervan uitgaande dat het wenselijk is elk jaar een representatief NK te organiseren, de aanbeveling gedaan om elk jaar in de begroting een post op te nemen ter dekking van de kosten van zo'n NK zonder rekening te houden met sponsorinkomsten.

Onze aanbevelingen zijn overgenomen en daarom is de post NK ongeveer verdubbeld, want die is met € 32.000 verhoogd.

Het effect op de begroting is derhalve aanzienlijk. Wij adviseren daarom dat tijdens de vergadering van de Bondsraad in december, in lijn met ons eerder advies, discussie plaatsvindt over de keuze van het bestuur jaarlijks een representatief NK te organiseren. Wat de FAC wel mist is een onderbouwing van de kostenpost van € 60.000 zodat de FAC geen inzicht heeft in eventuele risico's. Wel adviseert de FAC om de PR beter op orde te hebben dan in 2023 om in ieder geval de KNSB positief in het nieuws te zetten.

Ad d. Overige bemerkingen

De FAC vroeg zich af welke vereniging zit te wachten op een clubwebsite? Waar is dit op gebaseerd? Elke vereniging heeft toch al een website inmiddels. Wij adviseren de Bondsraad om dit onderdeel (waarvan de baten en lasten even hoog zijn begroot) te schrappen, zodat tijd en aandacht over blijft voor de echte kerntaken van de KNSB.

De FAC heeft ook gevraagd om de ontwikkeling van het ledental over de afgelopen 5 jaar in een overzichtelijk staatje te zetten gesplitst in categorieën maar dat hebben wij niet gekregen. Dit ter verduidelijking van de ledenontwikkeling en ter info aan de Bondsraad.

De FAC heeft in het voorjaar een bijeenkomst gepland met de directeur en de penningmeester waar wij de volgende zaken willen bespreken:

- De voorlopige cijfers over 2023
- Indexcijfer: is de keuze voor het CPI wel de juiste of zijn er indexcijfers die meer passen bij het type organisatie wat de KNSB is
- Berekeningsmethodiek voor de verdienmodellen

Prognose 2023

In de Begroting 2024 is (ter vergelijking) ook de Prognose 2023 opgenomen. Deze Prognose is volgens de directeur en penningmeester gebaseerd op de intern gevoerde administratie. Op deze administratie hebben wij (of de accountant) over het boekjaar 2023 geen controle uitgevoerd. Omdat de prognose van grote invloed is op de begroting voor 2024 heeft de FAC gemeend dit te moeten benoemen.

Wij maken u attent op een aantal bijzonderheden:

- a. Incidentele baten
- b. Incidentele lasten

Ad a. Incidentele baten

De incidentele baten en lasten zijn alleen op pagina 6 zichtbaar opgenomen bij de in de begroting 2024 opgenomen prognose 2023. Op zich is dat niet onlogisch.

De incidentele baten bedragen € 657.500, - (begroot was €725.000, -) en bestaan uit:

- Opbrengst verkoop pand (onder aftrek notariskosten e.d.): €937.500
- Af: boekwaarde pand: €225.000
- Af: verhuiskosten: €55.000

Per saldo ligt de netto-opbrengst van de verkoop van het pand en de verhuizing € 67.500, - lager dan de begroting. De huisvestingslasten zijn na de verhuizing niet hoger dan deze waren in het pand in Haarlem.

Verder merken wij op dat we begrepen hebben dat de verkoop van het pand definitief is. Levering van het pand vindt plaats op 1 december 2023. De waarborgsom ad 10% van het aankoopbedrag is inmiddels gestort.

Ad b. Incidentele lasten

De incidentele lasten bedragen € 195.000 en zijn fors hoger dan begroot (€ 99.505, -). Deze lasten betreffen geheel het jubileum. Het bedrag van de in de Prognose 2023 opgenomen jubileumkosten is gebaseerd op een worst-case-scenario. Momenteel lopen er overleggen met het bureau dat is ingeschakeld voor de Jeugdolympiade en met de subsidiegever voor de jeugdolympiade om een deel van de nu door de KNSB betaalde lasten voor hun rekening te nemen. Omdat deze overleggen nog lopen is het definitieve bedrag van de jubileumkosten nog niet bekend.

In ons advies aan de bondsraad van juni 2023 hebben wij al aandacht gevraagd voor de overschrijding van de jubileumkosten ten opzichte van de begroting. Dit was ons advies: *Mocht er sprake zijn van een substantiële overschrijding is onze aanbeveling dat bij de evaluatie van "het jubileum" nadrukkelijk ook beoordeeld wordt wat bij toekomstige eenmalige zaken beter moet.* Naar onze mening is de overschrijding (ondanks dat er nog geen definitief bedrag bekend is) zo substantieel dat die evaluatie zeker moet plaats vinden. Wij adviseren het bestuur dan ook die evaluatie te doen bij de definitieve verantwoording van de jubileumkosten (zoals die zal zijn opgenomen in de Jaarrekening 2023).

Wij kunnen die evaluatie niet doen, omdat wij niet direct betrokken zijn geweest bij de voorbereiding en uitvoering van het jubileum. Met betrekking tot de baten is ons het volgende opgevallen:

- Er is rekening gehouden met een vrijwillige bijdrage van de onderbonden zonder dat duidelijk was dat die onderbonden ook een financiële bijdrage zouden leveren. De les die hieruit te trekken valt is: Neem in begrotingen alleen baten op waarvan je zeker bent.
- Er zijn afnameverplichtingen aangegaan (jubileumboek, Simon de Schaker) ervan uitgaande dat alle afgenomen boeken ook verkocht zouden worden. Er is geen rekening mee gehouden dat dat niet het geval zou zijn. De les die hieruit te trekken valt is: Ga niet uit van een "best case" scenario.

Overigens is ons niet duidelijk waarom de lasten ad €195.000 niet aansluiten met het bedrag dat in 2023 ten laste van bestemmingsreserves is gebracht (€174.000).

Treasury Statuut

In de Bondsraad van juni 2023 is het Treasury Statuut aangenomen met dien verstande dat een aantal aanpassingen zouden worden doorgevoerd, mede naar aanleiding van de aanbevelingen van de FAC. Er staan nog enkele punten open: het borgen van risicoloos beleggen, of de kengetallen voor liquiditeit en solvabiliteit veranderen bij een grote hoeveelheid kasgeld en het depositogarantiestelsel van € 100.000,- per bankrekening.

1 december 2023

Financiële Advies Commissie:

Peter van der Borgt
Max Kanbier
Kees Koper
Hans Oosterhout
Jan Poland (voorzitter)